

РЕЦЕНЗІЇ

НОВИЙ ПОГЛЯД НА ІСТОРІЮ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІЖНАЦІОНАЛЬНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

(Рецензія на книгу: Кузьменко В. Б. Міжнаціональні відносини в Радянській Україні (1917-1939 рр.): Правові аспекти: монографія / В. Б. Кузьменко, Одеський державний університет внутрішніх справ. – Одеса: ОДУВС, 2009. – 810 с.)

Проблема гармонізації міжнаціональних відносин є актуальною для більшості країн сучасного світу, у тому числі й України, на теренах якої проживають представники понад 130 національностей. Саме тому осмислення вітчизняного досвіду правового регулювання міжнаціональних відносин набуває важливого значення та стає одним із пріоритетних напрямків історико-правових досліджень.

Загалом у історичній літературі питанням національної політики радянської влади приділяється значна увага, однак, проблеми правового регулювання міжнаціональних відносин до цих пір не отримали глибинної наукової розробки. Цей пробіл у вітчизняній історичній та історико-правовій літературі значною мірою покликана заповнити рецензована монографія.

Монографія написана на основі ґрунтовного аналізу праць попередників з використанням широкої джерельної бази. Автор активно використовував не лише опубліковані джерела, але й неопубліковані, що містяться у фондах центральних і місцевих державних архівів України та Російської Федерації. Скрупульозний

аналіз історичних джерел, багато з яких уперше вводяться автором до наукового обігу, дає можливість автору підготувати глибоке наукове дослідження.

Широка джерельна база, осмислена у комплексі, дозволила авторові поставити нові акценти у процесах правового регулювання міжнародних відносин в Радянській Україні 1917 - 1939 рр., що дозволяє нам стверджувати, що рецензована монографія репрезентує саме новий погляд на процеси, що вивчалися.

Структура рецензованої книги науково обґрунтована, відзначається логічністю та внутрішньою гармонійністю. В її основу покладено проблемно-хронологічний принцип. Це дозволило автору виокремити три основних періоди, що мали характерні особливості у процесі регулювання взаємин різних національних груп. Разом з тим матеріал монографії викладається за стрункою логічною схемою, а саме, на певному історичному проміжку існування української радянської державності послідовно досліджуються чотири важливих сфери правового регулювання міжнародних відносин: політично-управлінська, соціально-економічна, соціально-культурна та сфера захисту державного ладу. Така архітектоніка з урахуванням глибокого наукового підходу, граничного охоплення проблем теми, чіткої систематизації матеріалу є найбільш прийнятною.

Зміст монографії характеризується послідовністю, систематичністю і чіткістю в постановці та вирішенні вузлових питань теми. Показово, що В. Б. Кузьменко не підпорядковує своє дослідження наперед визначеній встановленій схемі, а веде його у суворій відповідності з фактами і документами. Це дозволяє автору по новому ставити багато питань та водночас зробити чимало оригінальних висновків.

Безперечно найбільша трудність при написанні монографії полягала у тому, щоб не збитись на історико-політологічний аналіз порушених у книзі проблем, зуміти витримати суто історико-правовий підхід при висвітленні вітчизняного досвіду регулювання міжнародних відносин. На нашу думку, авторові це цілком вдалося.

Разом з тим, вважаємо за необхідне висловити деякі критичні зауваження та побажання. Зокрема, не всі розділи монографії написані з однаковою повнотою. Так, на нашу думку, автору необхідно більше уваги приділити правовим аспектам міжнародних

відносин під час становлення радянської влади, а також у період утвердження тоталітаризму. Крім того, в книзі наявні також окремі мовно-стилістичні огріхи.

Однак висловлені зауваження жодною мірою не можуть послабити загалом позитивної оцінки монографії як праці, що зробила суттєвий внесок в дослідження важливої проблеми. Книга стане у нагоді широкому колу істориків, політологів, правознавців, викладачів і студентів вищих навчальних закладів.

***Н. М. Крестовська – доктор юридичних наук,
професор кафедри теорії держави і права
Одеської національної юридичної академії***